

Економічна ситуація | Україна | Коронавірус
23.03.2020 р.

Україна просить МВФ про допомогу в кризі, спричиненій коронавірусом

Тимчасові податкові пільги та спрощення мають допомогти українським фірмам пережити кризу. Для реалізації комплексних програм підтримки Україна потребує допомоги міжнародних донорів.

Фабіан Немітц | Київ

Уряд України реагує на поширення коронавірусу та наслідки пандемії для економіки. 17 березня 2020 р. парламент ухвалив три закони. Після їхнього підписання Президентом Володимиром Зеленським 18 березня вони набули чинності.

Закон № 533-IX передбачає тимчасову підтримку платників податків, а саме:

- Скасування штрафних санкцій за порушення податкового кодексу (1 березня – 30 квітня 2020 р.);
- Мораторій на перевірку підприємств (аудит; 18 березня – 18 травня 2020 р.);
- Звільнення платників податку на нежитлову нерухомість від сплати податку на землю (1 березня – 30 квітня 2020 р.).

Стислий виклад англійською мовою всіх заходів – див. інтернет-сторінку Європейської бізнес-асоціації.

Заходи з підтримки сектору охорони здоров'я

Закон № 530-IX передбачає такі заходи в рамках охорони здоров'я: підвищення зарплатні медичному персоналу в боротьбі з пандемією Covid-19 і спрощення тендерних процедур при закупівлі товарів і послуг для боротьби з вірусом.

Закон № 531-IX стосується запровадження спрощеної процедури реєстрації лікарських засобів, тестів і медичних витратних матеріалів у разі, якщо вони вже зареєстровані в одній із країн ЄС.

Поруч із цим було вирішено, що медикаменти, тести та медичні витратні матеріали для боротьби з пандемією можуть ввозитися до України без сплати ПДВ і мита. Українська митниця опублікувала список відповідних товарів.

Ведуться переговори з Міжнародним валютним фондом

З огляду на виклики, з якими зіткнулися економіка, сектор охорони здоров'я та населення в рамках зростаючої кризи, відповідні заходи забезпечують лише обмежене полегшення. Колишній Міністр економіки України Тимофій Милованов вважає, що у зв'язку з кризою кількість безробітних в Україні зростає приблизно на півмільйона осіб. На пакети допомоги сумою в мільярди євро, що розробляються в багатих країнах для пом'якшення соціальних наслідків кризи, уряду в Києві просто бракує коштів.

Україна робить ставку на надання підтримки з боку Міжнародного валютного фонду (МВФ) та інших донорів. Директор-розпорядник МВФ Крісталіна Георгієва в середині березня 2020 р. заявила, що Фонд має намір мобілізувати 1 трильйон доларів США для боротьби з кризою в усьому світі. Україна розпочала переговори з МВФ про надання фінансової допомоги.

Програма фінансової допомоги може бути розширена

Поруч із цим тривають переговори з МВФ про механізм розширеного кредитування (Extended Fund Facility) в сумі 5,5 мільярдів доларів США, попередня згода щодо якого була досягнута наприкінці 2019 р. Відповідно до повідомлень ЗМІ, обсяг програми може бути збільшений до 10 мільярдів доларів США. Для її остаточного підписання Україна має виконати ще дві передумови. Це – лібералізація ринку землі. Але ще більш вирішальним є законодавче закріплення неповернення націоналізованих банків, проти чого виступає олігарх Ігор Коломойський.

Аналітик Олександр Парашій із інвестиційної компанії «Concorde Capital» вважає, що парламент виконає обидві умови у квітні 2020 р. Завдяки цьому відкриється і шлях для рефінансування 4,1 мільярдів доларів США зовнішнього боргу, строк погашення якого припадає на період із квітня до грудня 2020 р. Залишається сподіватися, що український парламент залишиться дієздатним попри перші випадки захворювання народних депутатів на Covid-19.

Компанія «Dragon Capital» очікує спаду кон'юнктури

Утім, навіть попри підтримку МВФ 2020 рік обіцяє бути важким для України. Згідно з оприлюдненими в середині березня прогнозами Віденського інституту міжнародних економічних досліджень (wiiw), за реальним сценарієм економічне зростання України становитиме реально 1,9 відсотки (прогнози до початку кризи коронавірусу: 3,6 відсотки).

Більш песимістичними є прогнози інвестиційної компанії «Dragon Capital». В одній із телепередач 20 березня 2020 р. її генеральний директор Томаш Фіала заявив, що очікує зменшення внутрішнього валового продукту (ВВП) України на 4 відсотки та середнього обмінного курсу до 30 гривень (грн) за 1 долар США (стан на 27 березня 2020 р.: 1 долар США = 27,74 грн). І це – згідно з базовим сценарієм, за яким карантинні заходи в Україні, Європейському Союзі та Америці триватимуть щонайдовше три місяці й не перейдуть у друге півріччя, – зауважив він.

Якщо ж заходи продовжаться і в червні-липні 2020 р., економіка може впасти навіть на 9 відсотків, а обмінний курс скоротитися до 35 грн за 1 долар США. При цьому передумовою для обох сценаріїв є співпраця з МВФ. Без неї перспективи мають ще більш похмурий вигляд. Для широкомасштабного скорочення податків Т. Фіала не бачить можливостей, позаяк тоді бракуватиме грошей на соціальні видатки та інвестиції в інфраструктуру.

Уряд просить представників бізнесу надати гроші сектору охорони здоров'я

Уряд сподівається, що в подоланні кризи, спричиненої коронавірусом, підтримку нададуть і представники бізнесу. 16 березня 2020 р. Президент Володимир Зеленський зустрівся з провідними підприємцями країни, зокрема з олігархами Рінатом Ахметовим і Ігорем Коломойським, й попросив їх про підтримку в придбанні товарів для сектору охорони здоров'я. Декілька днів тому чимало фірм заявили, що нададуть гроші для закупівлі дихальних апаратів і інших медичних приладів.

Попри те, що до останнього часу в Україні було підтверджено лише небагато випадків захворювання на коронавірус, уряд заздалегідь почав вживати обмежувальних заходів з метою недопущення поширення пандемії. Причина полягає в занепокоєнні щодо спроможності сектору охорони здоров'я належно впоратися з викликами. 12 березня 2020 р. в усій країні було запроваджено карантин. Поки що він діє до 3 квітня 2020 р. 21 березня Міністр внутрішніх справ Арсен Аваков заявив про необхідність запровадження жорсткіших карантинних заходів. За його словами, у майбутньому мають працювати тільки «підприємства критичної промислової інфраструктури».